

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра Фінансів, банківської справи та страхування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ

освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа та страхування
спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування

галузь знань 07 Управління та адміністрування
освітній ступінь магістр
факультет Обліку та фінансів

Розробник: Яна Дроботя, доцент кафедри, к.е.н.,
доцент

Гарант: Олексій Зоря, доцент кафедри, д.е.н.,
доцент

Полтава 2021 р.

Опис навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Управління фінансовими ризиками
Назва структурного підрозділу	Кафедра фінансів, банківської справи та страхування
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	<i>Викладач:</i> Дроботя Яна, к.е.н., доцент <i>Контакти:</i> 15 каб. (деканат факультету обліку та фінансів) e-mail: iana.drobotia@pdaa.edu.ua сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/drobotya-yana-anatoliyivna
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа та страхування, 071 Облік та оподаткування
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Відсутні.

Заплановані результати навчання:

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування системи знань про сучасні методи управління фінансовими ризиками, які адекватні ринковим умовам; створення базису для сприйняття фінансової філософії і фінансової культури цього виду управлінської діяльності.

Основні завдання навчальної дисципліни: вивчення сутності, цілей та функцій управління фінансовими ризиками підприємства; розгляд методологічних систем та методологічного інструментарію управління фінансовими ризиками; набуття навичок логічного прийняття ризикових рішень; ознайомлення із сучасними фінансовими технологіями і інструментами, що використовуються у вітчизняній і зарубіжній практиці ризик-менеджменту; набуття навичок використання сучасних методів дослідження систематичних і несистематичних фінансових ризиків підприємства, механізмів їхньої нейтралізації при здійсненні операційної і інвестиційної діяльності.

Компетентності:

інтегральна - здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у професійній діяльності або у процесі навчання у сфері фінансів, банківської справи та страхування, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог;

Загальні:

ЗК4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні (фахові, предметні):

СК3. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК7. Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації необхідної для вирішення професійних і наукових завдань у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Програмні результати навчання:

ПР04. Відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.

Програма навчальної дисципліни:

Тема 1. Теоретичні основи управління фінансовими ризиками.

- Тема 2. Сутність, цілі та функції управління фінансовими ризиками підприємства.
Тема 3. Методичний інструментарій оцінки фінансових ризиків.
Тема 4. Дослідження систематичних та несистематичних фінансових ризиків підприємства.
Тема 5. Механізм нейтралізації фінансових ризиків підприємства.
Тема 6. Управління фінансовим ризиком в операційній діяльності підприємства.
Тема 7. Управління фінансовим ризиком в інвестиційній діяльності підприємства.
Тема 8. Нейтралізація ризику банкрутства в процесі кризового фінансового розвитку підприємства.

Трудомісткість:

Загальна кількість годин 120 год

Кількість кредитів 4

Форма семестрового контролю залік

Структура курсу та система оцінювання для денної форми навчання

Теми	Години (лек/практ/сам)	Результати навчання	Вид занять	Максимальна кількість балів за завдання
Тема 1. Теоретичні основи управління фінансовими ризиками	2/2/10	ПР04. Відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування. ПР12. Обґрунтовувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.	Практичне заняття: - опитування; - виконання вправ на практичних заняттях; - розв'язування тестів; Самостійна робота: - реферат; - глосарій	5 2 1 8 1
Тема 2. Сутність, цілі та функції управління фінансовими ризиками підприємства	2/2/10		Практичне заняття: - опитування; - виконання вправ на практичних заняттях; - розв'язування тестів Самостійна робота: - реферат; - глосарій	5 2 1 8 1
Тема 3. Методичний інструментарій оцінки фінансових ризиків	2/4/10		Практичне заняття: - опитування; - виконання вправ на практичних заняттях; - розв'язування тестів Самостійна робота: - реферат; - глосарій	5 2 1 8 1
Тема 4. Дослідження систематичних та несистематичних фінансових ризиків підприємства	2/4/10		Практичне заняття: - опитування; - виконання вправ на практичних заняттях; - розв'язування тестів Самостійна робота: - реферат; - глосарій	5 2 1 8 1
Тема 5. Механізм нейтралізації фінансових ризиків підприємства	2/4/10		Практичне заняття: - опитування; - виконання вправ на практичних заняттях; - розв'язування тестів Самостійна робота: - реферат; - глосарій	5 2 1 8 1
Тема 6. Управління фінансовим ризиком в операційній діяльності підприємства	2/4/10		Практичне заняття: - опитування; - виконання вправ на практичних заняттях; - розв'язування тестів Самостійна робота: - реферат; - глосарій	5 2 1 8 1
Тема 7. Управління фінансовим ризиком в інвестиційній діяльності підприємства	2/2/10		Практичне заняття: - опитування; - виконання вправ на практичних заняттях; - розв'язування тестів Самостійна робота: - реферат; - глосарій	5 2 1 8 1
Тема 8. Нейтралізація ризику банкрутства в процесі кризового фінансового розвитку підприємства	2/2/10		Практичне заняття: - опитування; - виконання вправ на практичних заняттях; - розв'язування тестів Самостійна робота: - реферат; - глосарій	5 2 1 8 1

Коментар до таблиці:

- протягом семестру здобувач вищої освіти повинен виконати один реферат;
- в кінці семестру здобувач вищої освіти пише контрольну роботу, яка оцінюється в 20 балів

Структура курсу та система оцінювання для заочної форми навчання

Теми	Години (лек/практ/сам)	Результати навчання	Вид занять	Максимальна кількість балів за завдання
Тема 1. Теоретичні основи управління фінансовими ризиками	2/-/12	<p>ПР04. Відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p> <p>ПР12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.</p>	Самостійна робота: - глосарій	1
Тема 2. Сутність, цілі та функції управління фінансовими ризиками підприємства	2/-/12		Самостійна робота: - глосарій	1
Тема 3. Методичний інструментарій оцінки фінансових ризиків	2/2/12		Практичне заняття: - опитування; - виконання вправ на практичних заняттях; - розв'язування тестів; Самостійна робота: - глосарій	6 6 3 1
Тема 4. Дослідження систематичних та несистематичних фінансових ризиків підприємства	-/-/14		Самостійна робота: - глосарій	1
Тема 5. Механізм нейтралізації фінансових ризиків підприємства	2/2/12		Практичне заняття: - опитування; - виконання вправ на практичних заняттях; - розв'язування тестів; Самостійна робота: - глосарій	6 6 3 1
Тема 6. Управління фінансовим ризиком в операційній діяльності підприємства	2/2/14		Практичне заняття: - опитування; - виконання вправ на практичних заняттях; - розв'язування тестів; Самостійна робота: - глосарій	6 6 3 1
Тема 7. Управління фінансовим ризиком в інвестиційній діяльності підприємства	-/2/12		Практичне заняття: - опитування; - виконання вправ на практичних заняттях; - розв'язування тестів; Самостійна робота: - глосарій	6 6 3 1
Тема 8. Нейтралізація ризику банкрутства в процесі кризового фінансового розвитку підприємства	-/-/14		Самостійна робота: - глосарій	1

Коментар до таблиці:

- здобувач вищої освіти в кінці семестру пише контрольну роботу, яка оцінюється в 32 бали

Форма проведення семестрового контролю згідно з робочим та навчальним планом – залік.

Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю
ПР04. Відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.	- розв'язування тестів; - опитування; - контрольна робота; - виконання завдань самостійної роботи (реферати, глосарій)
ПР12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.	- розв'язування тестів; - опитування; - контрольна робота; - виконання вправ на практичних заняттях; - виконання завдань самостійної роботи (реферати, глосарій)

Забезпечення тематикою дисципліни успішного опанування програмних результатів навчання для здобувачів вищої освіти (072ФБССмд_2021, ФБССмз_2021)

Теми занять	Програмні результати навчання		Разом
	ПР04	ПР12	
Тема 1. Теоретичні основи управління фінансовими ризиками	+	+	2
Тема 2. Сутність, цілі та функції управління фінансовими ризиками підприємства	+	+	2
Тема 3. Методичний інструментарій оцінки фінансових ризиків	+	+	2
Тема 4. Дослідження систематичних та несистематичних фінансових ризиків підприємства	+	+	2
Тема 5. Механізм нейтралізації фінансових ризиків підприємства	+	+	2
Тема 6. Управління фінансовим ризиком в операційній діяльності підприємства	+	+	2
Тема 7. Управління фінансовим ризиком в інвестиційній діяльності підприємства	+	+	2
Тема 8. Нейтралізація ризику банкрутства в процесі кризового фінансового розвитку підприємства	+	+	2
Разом	8	8	16
максимальний відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	50	50	100
мінімальний відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	30	30	60

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання.

Критерії успішного опанування програмних результатів навчання (072ФБССмд_2021, ФБССмз_2021)

Програмні результати навчання	Відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	Максимальна кількість балів	Мінімальний пороговий рівень оцінок, балів
ПР04	50	50	30
ПР08	50	50	30
Разом	100	100	60

Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та підсумкова оцінка рівня досягнення програмних результатів навчання.

Форми контролю результатів навчання

Для 072 ФБССмд 2021

Програмні результати навчання	Форма оцінювання												Разом	
	Опитування		Виконання вправ на практичних заняттях		Розв'язування тестів		Контрольна робота		Виконання завдань самостійної роботи (реферат)		Виконання завдань самостійної роботи (госарій)			
	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
ПР04	12	20	5	8	2	4	6	10	2	4	3	4	30	50
ПР12	12	20	5	8	2	4	6	10	2	4	3	4	30	50
Разом	24	40	10	16	4	8	12	20	4	8	6	8	60	100

Для 072 ФБССмз 2021

Програмні результати навчання	Форма оцінювання										Разом	
	Опитування		Виконання вправ на практичних заняттях		Розв'язування тестів		Виконання завдань самостійної роботи (госарій)		Контрольна робота			
	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
ПР04	7	12	7	12	4	6	2	4	10	16	30	50
ПР12	7	12	7	12	4	6	2	4	10	16	30	50
Разом	14	24	14	24	8	12	4	8	20	32	60	100

Шкала оцінювання ЄКТС та національна шкала

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно
1 – 34	F	

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Робоча програма, презентація.